ל) [לקמן פג.], ב) קידושין ועד:] עח., ג) ל"ל חנה.

י:ז. ו) ושבת לט: עירוביו

ז) [ברכות יב. וש"נ], ת) [דף נט.], ט) רש"ל,

י) [וע' בתוספות בכורות

תורה אור השלם

ו. וכל הַטַף בַּנָשִׁים אֲשֵׁר

רי וְבַּלְּים מְשְׁבַּב זְבָר לא יָדְעוּ מִשְׁבַּב זְכָר הַחֲיוּ לְכָם:

2. וְעַתָּה הִרְגוּ כָל זְכָר בַּטְף וְכָל אִשָּׁה יִדַעַת בַּטְף וְכָל אִשָּׁה יִדַעַת

אִישׁ לְמִשְׁכַּב זְכָר הַרֹגוּ:

3. ויִמצאוּ מיוֹשֵׁבִי יַבִּישׁ

גּלְעָד אַרְבַּע מֵאוֹת נַעֲרָה בְתוּלָה אֲשֶׁר לא יִדְעָה בְתוּלָה אֲשֶׁר לא יִדְעָה

איש למשכב זכר ויביאו

אוחח אל המחוה שלה

4. והַיָה על מֵצֶח אַהַרֹן

תַמִיד לָרַצוֹן לַהַם לְפָנֵי

שופטים כא יב

:אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנְעַן

במדבר לא יח

ועי' ברכות ט.ז.

סמג לאוין קנא טוש"ע

לה"ע סימו ו סעיף ח:

תוספות ישנים

והאמר ר' שמעון בחולה שלמה משמע. וא"ת ומאי פריך אדרבה היא הנותנת [משום] דסד"א בתולה שלמה משמע אינטריך אליו לרבות בוגרת. דהכי משמע לעיל הך סברא דפריך לר״ [בתולה] מקלת בתולה משמע משמע הא לה אמרינן בחולה שלמה משמע דניחא דאלטריך משמע דניחא אליו לרבות בוגרת ונראה מפין מכות פוצות וממט לפרש דה״ק והאמר ר״ש בחולה שלמה משמע ואינו מייתי רק תחלת דבר ור"ל בחולה שלמה משמע ובבתולה מקלת בתולים ובפחונה מקנת בחונים דהיינו מלמיה דלעיל וא״כ למה לי אליו לרבוח בוגרת תיפוק ליה דניליף מהתם ודוחק הוא דהא לא מייתי קרא דבבחליה. ונ״ל דה״ק והאמר רבי ונ״ל דה״ק והאמר רבי שמעון בחולה שלמה משמע ואמאי קאמר ר' שמעון כן הו"ל למיגמר מהכא דלאו שלמה משמע דהא אמרינן אליו לרבות את הבוגרת: שעשא דידי נמי מהכא מדאינטריך אליו לרבות את הבוגרת א"כ בתולה משמע בחולה שלמה והקשה הר' ידידיה היכי קאמר ר"ש מדאצטריך לרבות הבוגרת א"כ בתולה משמע בתולה שלמה דלמה לעולם הימה לך מקלת בתולים משמע ומ"מ אילטריך אליו לרבות בוגרת דלא ניליף בתולה בתולה מהתם דלדריש בתולה מקלת בתולים בתולה מקלת בתולים משמע בבחוליה עד שיהיו כל בחוליה קיימין כמו דאמר ר"מ לעיל (נט.) ונראה לראש"י דהא לא קשה מידי דהכי נמי מני להקשות אמאי לא קאמר ר"ש כר"מ בהדיא ובהא ודאי מצינו שפיר למימר טעם דדלמא ר" שמעון ניחא ליה א) שפיר דקרה תשנמתר כרי תחיר דבחולה משמע ואנטריך אליו דלא נילף בחולה מהחם דהחם נתי משמע בחולה מקלת בחולים רק דמפקינן מבחוליה עד דמפקינן מבתוליה עד דאיכא כל בתולים. ועוד ב) מדקא"ל לר' שמעון למצוא טעם להעמיד דבחולה . דבתולה שלמה משמע מלומר מקלת בחולים ועוד אינו רולה לדרוש בחולה מקלת בחולים משמע בבתוליה עד שיהיו כל בתוליה קיימין דא"כ לא מלינו לאסור שלא כדרכה דלא מלינו למדרש בבתוליה בין בכדרכה בין שלא כדרכה דא"כ לשתוק קרא מיניה ומבחוליה שמעינן לה דבעינן לעולם כל בחולים כדפרישית לעיל לר' מאיר וא"כ היינו לריכים לדרוש בבחוליה כדרכה אין שלא כדרכה לא [דלא] בעינן כל

בתולים ור' שמעון לא ניחא לדורשה שלא כדרכה כיון דמצינו לומר איפכא ולפסול

שלא כדרכה:

לתא אמר רבי שמעון בתולה שלימה משמע. מימה דלעיל פריך למה לי לרצות הצוגרת והא אמר רצי מאיר בתולה אפילו מקלת בתולים ש [משמע] משמע דאי הוה סבר בתולה שלימה לא הוה קשה לן מידי והשתא פריך איפכא ואומר ר"י דהכא פריך הכי והאמר רבי שמעון בחולה שלימה

משמע ולהכי מכשיר התם בכהן גדול בוגרת ואם כן למה לי הכא אליו לרבות בוגרת נילף בתולה בתולה מהתם ומשני טעמא דידיה נמי מהכא ואם תאמר מאחר דמרבינן הכא בוגרת למה לי יו"ד דבתוליה לעיל להכשיר בוגרת נילף מהכא ואמר ר"י דלריך למכתב התם בתוליה ביו"ד משום דבענין אחר לא אפשר למכתב יתור של בי"ת דבבתוליה למדרש מיניה עד שיהו כל בתוליה קיימין למעוטי שלא כדרכה ומוכת ען כדפרישית לעיל: הא אינה יודעת יקיימוה. לא היה לריך למידק הכי אלא הא טף אפי׳ יודעת יקיימו כו׳ אלא שרולה להקשות משניהם דכל אשה יודעת משמע דאינה יודעת קיימו וטף נמי אפילו יודעת קיימו ובאידך קרא דטף אשר לא ידעו משמע הא ידעו או גדולה ואפי׳ לא ידעה הרוגו: בראויה דיבעל הבתוב מדבר. ויודעת איש היינו ראויה לדעת איש והא דכתיב אשה דמשמע דוקא גדולה היינו משום דליקשו קראי ומתוך כך מוקמינן דבראויה ליבעל הכתוב מדבר דאי לא כתיב אשה אלא סתם וכל יודעת איש הוה אמינא דהאי קרא נמי בטף איירי ובטף יודעת הרוגו ושאינה יודעת יקיימו אבל גדולה אפילו אין יודעת הרוגו: ביבון דעבירה הדרוקן. ע"י העבירה בא הדרוקן כדאמרינן בבמה מדליקין (שבת דף לג.) והדרוקן לאו היינו ירקון כדאמר בהרואה (ברכות דף סב:) אבל קלת יש להדרוקן ירוקת פנים כדחמר

דכל שפניה מוריקותי:

והא אמר רבי שמעון ראויה לכהן גדול מטמא לה שאין ראויה לכהן גדול אין מטמא לה שאני התם דרבי רחמנא קרובה א"ה מוכת עץ נמי [רבי] קרובה אחת ולא שתים ומה ראית הא אתעביד בה מעשה הא לא אתעביד בה מעשה ורבי יוםי מרשבקיה (6) לבר זוגיה מכלל דבמוכת עץ כרבי מאיר סבירא ליה מנא ליה מלא היתה לאיש והא אפיקתיה חד מלא היתה וחד מלאיש אליו לרבות הבוגרת והא אמר ר' שמעון בתולה בתולה שלימה משמע מעמא דידיה נמי התם מהכא דדריש הכי מראליו לרבות הבוגרת מכלל דבתולה בתולה שלימה משמע יתניא ר' שמעון בן יוחי אומר גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד כשירה לכהונה שנאמר יוכל המף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר החיו לכם והרי פנחם עמהם ורבגן לעבדים ולשפחות אי הכי בת שלש שנים ויום אחד נמי כדרב הונא דרב הונא רמי כתיב בכל אשה יודעת איש למשכב זכר הרוגו הא אינה יודעת קיימו מכלל דהמף בין ידעו בין לא ידעו קיימו וכתיב וכל המף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר החיו לכם הא ידעי הרוגו הוי אומר בראויה ליבעל הכתוב מדבר תניא נמי הכי וכל אשה יודעת איש בראויה ליבעל הכתוב מדבר אתה אומר בראויה ליבעל או אינו אלא נבעלה ממש כשהוא אומר וכל המף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר הוי אומר בראויה ליבעל הכתוב מדבר מנא ידעי אמר רב יהונא בר ביזנא אמר ר' שמעון חסידא העבירום לפני הציץ כל שפניה מוריקות בידוע שהיא ראויה ליבעל כל שאין פניה מוריקות בידוע

שאינה ראויה ליבעל אמר רב נחמן יסימן לעבירה הדרוקן כיוצא בדבר אתה אומר ווימצאו מיושבי יבש גלעד ארבע מאות נערה בתולה אשר לא ידעו איש למשכב זכר מגא ידעי אמר רב כהנא הושיבום על פי חבית של יין ∞בעולה ריחה נודף בתולה אין ריחה נודף ונעברינהו לפני ציץ אמר רב כהנא בריה דרב נתן ילרצון, להם כתיב, לרצון ולא לְפוּרעָנות אי הכי במדין נמי אמר רב אשי להם כתיב להם לרצון ולא לפורענות יצחק מאי האי אמר ליה דאמר רבי יעקב בר אידי אמר ר' יהושע בן לוי הלכה כר"ש בן יוחאי אמר ליה "זיל אפיק ואי לא מפיקנא לך ר' יעקב בר אידי מאונך תניא וכן היה ר"ש בן יוחאי אומר

מדשבקיה (כ) לבר זוגיה. דגבי מוכת עץ לא פליג אלא ר' שמעון לחודיה ושבקיה ר' יוסי דהוה בר זוגיה בארוסה מכלל דבמוכת עץ כר' מאיר סבירא ליה לר' יוסי דמטמא לה: מלא היתה. דדריש ליה לר' מאיר מי שהוייתה על ידי איש: והא אפקיה. ר' יוסי להוליא את הארוקה: חד מלא היתה.

אי הכי אפילו בת ג' שנים נמי. ליתכשר לרבי שמעון ובלבד שלא תהא נבעלת דהא קרא אנבעלה הוא דקח קפיד ליה וקחמר כל שחין נבעלת החיו לכם: כדרב הונא. לא מצית אמרת דבת ג' שנים לימא קרא החיו: דרב הוגה רמי. חשה משמע גדולה וקאמר קרא יודעת הרוגו ושאינה יודעת החיו מכלל דטף לא שנא הכי ולא שנא הכי החיו וכתיב וכל הטף וגו': הוי אומר. מדקשו קראי אהדדי על כרחך יודעת דקרא ואשר לא ידעו לאו ידיעה ממש קאמר דאם כן לא מיתרצא דוקיא דקרא אלא בראויה ליבעל הכתוב

מדבר דכל אשה הראויה לידע הרוגו

והשתא משמע אשה אפילו טף בת ג'

דראויה לידע ולא מידוק הא טף בין

ידעי בין לא ידעי החיו דהא בראויה

קא מישתעי קרא אלא החיו לכם דקאמר

רחמנא בפחותה מבת שלש קאמר:

בראויה ליבעל. אע"פ שלא נבעלה:

כשהוא אומר וכל הטף אשר לא ידעו

החיו. הא אשה אע"פ שלא ידעה

הרוגו הוי בראויה ליבעל קמשתעי

קרא: פניה מוריקות. נס חיה:

הדרוקן. פניהן של עוברי עבירה

מוריקין: מאנשי יבש גלעד. בימי

פלגש בגבעה שנהרגו כל אנשי יבש

גלעד לפי שלא באו להלחם בשבט

בנימין כשאר אחים והחיו כל שלא

נבעלה ונתנום לנותרים משבט בנימין

לנשים: בפירוש שמיע לך. מיניה דרבי יהושע בן לוי: או מכללא.

דשמעת מיניה מילתא דדייקת מיניה

דסבירא ליה כר׳ שמעון: מאי כללא.

מאיזה כלל היה לו לומר: ערער.

לפסול משפחת העיר: רומנום גרסינן:

אין

להולים את הארוסה: מלחיש.

למישרי מוכת עץ שאין מקולקלת על

ידי איש: והא אמר ר' שמעון. לעילח

בתולה שלימה משמע מדאילטריך

בתוליה למישרי בוגרת לכ"ג: כשרה

לכהונה. לא מחזקינן לה כזונה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ורבי יוסי מדשבקיה בר זוגיה כנ"ל ואות לי בו ווגים כל כי ולווע כי נמחק: (ב) רש"י ד"ה מדשבקיה בר זוגיה וכו' ושבקיה לרבי יוסי דהוה:

מוסף רש"י

והרי פנחס עמהם. נין היונאים למלחמת מדין שנאמר להם המקרא הזה (קדושין עח.). הדרוקן. מולי הוא וחרח לני) בעולה ריחה נודף. מפיה מרוחין ריח היין שנכנס לה דרך פתח הפתוח (כתובות יו). ראי מכללא מאי. וכי אמר ליה מכללה מאי גריטוחה איתמל (ברכות יב.) מה אי איתמר מכלל בפירוש, הא מהאי לנו אי כללא שפיר שמעינן, ואמאי לאמעיטן גמרא דלאו בפירוש איתמר ומה יש לנו לגמגם בכלל זה (חולין

והכשירה. הניחה תחת בעלה כהן: ואי מכללא מאי. ואי מהאי כללא ולעובדי כוכבים אפילו לפורענות אמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי שמיע ליה לר׳ יעקב מאי אית ליה יהושע בן לוי הלכה כרבי שמעון בן יוחאי אמר ליה רבי זירא לרבי לרבי זירא לאותביה דקא בעי מיניה יעקב בר אידי ∘בפירוש שמיע לך או מכללא שמיע לך מאי כללא דאמר ר' יהושע בן לוי עיר אחת היתה בארץ ישראל שקרא עליה ערער ושגר רבי בפירוש שמיע לך או מכללא: הכא סופה להיום זונה מחתיו. בתמיה. חי סבירא ליה דפסול משום זנות סבירא את רבי רומנום ובדקה ומצא בה בת גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד והכשירה רבי לכהונה אמר ליה בפירוש שמיע לי "ואי מכללא מאי דלמא ליה ואם כן לא שנא לכתחלה ולא שנה דיעבד הסירה: וקשיה ליה. שאני התם הואיל ואנסיב אנסיב דהא רב ורבי יוחנן דאמרי תרוייהו בוגרת כדחקשי דלמח התם הוחיל וחינסיב ומוכת עץ לא ישא ואם נשא נשוי הכי השתא בשלמא התם סופה אינסיב: ומשני הכי. כדשנינן בשלמא להיות בוגרת תחתיו סופה להיות בעולה תחתיו הכא סופה להיות זונה התם סופה להיות בעולה תחתיו כו': תחתיו רב ספרא מתני לה מכללא וקשיא ליה ומשני ליה הכי ההוא מפיקנה לך ר' יעקב מחונך. כלומר כהנא דאנסיב גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד אמר ליה ר"ג בר משמחינן לך ותפיק על כרחך: